

Jóel
Ukázka z knihy
Jl 2,12-17

1. Vraťte se ke mně (verš 12)

Přítomná kobylková pohroma měla být pro Boží lid znamením, že se blíží mnohem horší pohroma - den Hospodinův. Bůh skrze proroka už vícekrát vyzýval svůj lid k nářku. Bohu ale nešlo pouze o nějaké vnější projevy smutku. Šlo mu o to, aby se k němu lid vrátil. To je jedna z hlavních funkcí prorockých slov - mají posluchače pobídnout k návratu k Bohu. „*Nyní tedy, je výrok Hospodinův, navraťte se ke mně celým srdcem, v postu, pláči a nářku.*“ (Jl 2,12 ČEP) Boží lid má využít ono „nyní“, tedy čas, kdy sice už nastalo Boží varovné znamení v podobě kobylkové pohromy, ale konečný soud ještě nepřišel. Tento čas mají využít k pokání. To „nyní“ nebude trvat stále, proto je třeba jedinečnou příležitost nepromeškat. Právě tak i my máme využít nynější čas, kdy ještě trvá náš život, a kdy ještě Kristus nepřišel podruhé na tuto zem. Proroci často vyzývali Boží lid, aby se vrátil k Bohu (viz Iz 31,6; 44,22; Jr 3; Oz 6,1; 14,2¹). Izraelci jsou zde vyzváni, aby se vrátili k Bohu celým srdcem. Když se měli v době Samuelově Izraelci vrátit k Bohu celým srdcem, znamenalo to pro ně odstranit cizí božstva (modly), upnout se srdcem k Hospodinu a sloužit jen jemu (1S 7,3). Vrátit se k Bohu celým srdcem musí znamenat cele se na Boha spolehnout, a bez výhrad ho poslouchat. V naší situaci to musí znamenat, že budeme cele doufat v Ježíše Krista (srov. 1P 1,13). Návrat k Bohu měl být spojen s projevem zármutku (srov. Jk 4,9-10). Nešlo jistě pouze o zármutek nad přítomným nedostatkem. Více šlo o to, co ten nedostatek sděloval - vzdálili se Bohu. Měl to být zármutek podle Boží vůle, o kterém apoštol Pavel napsal: „*Zármutek podle Boží vůle působí pokání ke spáse, a toho není proč litovat, zármutek po způsobu světa však působí smrt.*“ (2K 7,10 ČEP)

2. Roztrhněte svá srdce (verše 13-14)

Vždycky existuje nebezpečí, že na Boží slovo odpovíme jen povrchními změnami, povrchním citovým pohnutím (srov. 1S 24,17-23). Roztržení roucha bylo v kultuře Izraelců projevem zármutku. Bůh však žádal, aby tento projev nelhal, ale byl projevem roztrženého srdce. Izraelci měli svoji důvěru vložit cele v Hospodina a podle Hospodina přeorientovat svůj život. Jedna věc je hořekovat nad tím, jak zaostáváme za nároky Božího slova. Jiná věc ale je přijít se všemi svými hříchy ke Kristu a přijmout od něho nejen odpuštění, ale také moc k vykročení na novou cestu - na cestu za Kristem. Pán Ježíš mluvil o tom, že každý z nás má zapřít sám sebe, vzít svůj kříž a následovat ho (viz např. Mt 16,24). I tak by se dalo vyjádřit, co pro nás dnes znamená roztržení svého srdce. Pokud neseme svůj kříž, tedy zápasíme o život podle Boží vůle i za cenu nepříjemností a utrpení, jsme součástí Božího řešení problému tohoto světa. Pokud svůj kříž neneseme, zůstáváme součástí problému.

K tomuto návratu k Bohu nás má pohnout to, jaký je Bůh. Jóel tu Boha

¹ Číslování veršů podle Českého ekumenického překladu

charakterizuje slovy, která připomínají, co Bůh sám o sobě kdysi řekl Mojžíšovi (viz Ex 34,6-7). Právě tak vykreslil Boha Ježíš ve známém podobenství O marnotratném synu (viz L 15,11-32). Právě tak vykreslil Ježíš Boha celým svým životem a smrtí. Boží charakter je povzbuzením k pokání. Takové povzbuzení nemůžeme najít sami v sobě, je třeba hledat ho v Bohu. Boží lid porušoval Boží smlouvu, a proto mu chybělo Boží požehnání (srov. Lv 26; Dt 28). Nebylo dost obilí ani dost hroznů na to, aby Bohu mohli vedle krvavých obětí přinášet i moučné oběti (viz Lv 2 a 6,7-11) a úlitby vína (Ex 29,40). Služba Bohu v chrámě byla postižena neposlušností lidu. Ne, že by nebyly oběti, ale bylo to všechno jaksi chudší. I naše uctívání Boha bývá ochuzeno, když jsme nevěrní a neposlušní. Například tím, že naše služba je upachtěná až křečovitá, a konáme ji spíš jako nepříjemnou povinnost. Potýkáme se s nedostatkem služebníků a peněz.

3. Svolejte slavnostní shromáždění, volejte k Hospodinu (verše 15-17)

Na začátku kapitoly čteme výzvu k troubení na Sijónu (Jl 2,1). Mělo to být troubení na poplach kvůli blížící se Hospodinově armádě. Zde je troubení signálem pro Boží lid, aby se shromáždil na Sijónu ke smutečnímu a kajícímu shromáždění. Lidé se měli shromáždit do chrámu, aby se společně postili a společně dali průchod zármutku nad svými hříchy. Všimněme si toho, že pokání se mělo týkat všech generací. Ne pouze starých, nebo pouze mladých, ale všech. Jsou tu zahrnuty dokonce i děti, které z toho ještě nemají rozum. Hříchem je nějak postížen každý člověk, i když o tom ještě neví a vůbec tomu nerozumí. Pán Ježíš nám dal své nové přikázání: „ *Nové přikázání vám dávám, abyste se navzájem milovali; jako já jsem miloval vás, i vy se milujte navzájem.* “ (J 13,34 ČEP) Jaká by to byla sláva, kdybychom právě v tomto bodě v moci Kristově činili pokání - napříč generacemi, napříč denominacemi.

Vyjádřením návratu k Bohu bývá kající modlitba (samozřejmě nejen modlitba). Zde jsou k modlitbě vyzváni zejména kněží, zástupci lidu před Bohem (a Boha před lidmi). Ti mají naříkat mezi oltářem a chrámovou předsíní a prosit Boha o milost. Díky Kristově krvi dnes může každý, kdo věří, vstoupit až do nejsvětější svatyně (Žd 10,19-20), do Boží přítomnosti. Neštěstí lidu bylo příčinou jejich pohany mezi okolními národy. Byli předmětem pohrdání. Tak je tomu i s církví, která se vzdálila svému pravému poslání; s církví, která není Kristu podřízena, ale chtěla by Kristu radit (viz. Mt 16,21-22). Střed verše 17 lze přeložit dvojím způsobem. Bud' tak, jak to činí Český ekumenický překlad: „... *at' nad nimi nevládnou pronárody.*“ Nebo tak, jak to činí Bible 21: „... *at' nejsou pořekadlem mezi pohany!*“ Když je Boží lid neposlušný vůči Bohu, hrozí mu obě tato nebezpečí. Církev, která nenásleduje Krista, se ocitá pod nadvládou světa, pod vlivem hodnot světa. A navíc není ve vážnosti, lidé jí pohrdají. V konečném důsledku jde ale o to, že zubožení lidu vrhá špatné světlo na samotného Boha. Dává okolním národům příležitost k pochybování o Hospodinově dobrotě a moci. A tak i při svém návratu k Bohu se má Boží lid modlit v duchu prosby: „ ... , *posvěť se jméno tvé.* “ (Mt 6,9 BKR)